

2024-09-11 Nr. NV-2384

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-1200 TAIS-24-1201		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 8¹, 8², 30, 62, 63, 64, 65, 70, 73, 74, 75, 100, 125, 130, 139, 140, 152, 160¹, 168, 176, 178, 183, 188, 192, 210, 214, 220, 225, 229¹, 233, 237, 240, 246, 263, 265, 269, 271, 273, 277, 290, 291, 293, 299, 302, 304, 313, 318, 319, 323, 324, 336, 362¹, 364, 372, 373, 374², 377, 378, 379, 380, 398, 418, 419, 420, 421, 422, 425, 427, 432, 433, 436, 439, 447, 459 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 163¹, 273¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2024-07-16	<i>Pasirenkama</i> <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektu siekiama didinti pasitikėjimą teisingumo sistema, o inicijavus ir atlikus teismų, bausmių vykdymo sistemos, notariato, kitų institucijų pertvarkas ir teisinio reguliavimo pakeitimus, siekiama tęsti teisėsaugos ir teisėtvarkos srities procesų peržiūrą ir įvertinti baudžiamojo proceso teisinio reguliavimo veiksmingumą.

Vyriausybės kanclerės 2023 m. liepos 27 d. įsakymu Nr. V-134 sudaryta darbo grupė, sudaryta iš Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos Apeliacinio Teismo, Generalinės prokuratūros, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kriminalinės policijos biuro, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto identifikavo baudžiamojo proceso įstatymo bendrosios dalies, ikiteisminio tyrimo bei bylų nagrinėjimo teisme nuostatas, kurios nebeatitinka šiuolaikinio baudžiamojo proceso poreikių, aktualijų, neskatina ikiteisminio ir teismo baudžiamojo procesų sąveikos, baudžiamojo proceso veiksmingumo, tolesnio šiuolaikinių modernių technologijų taikymo, efektyvesnio ikiteisminio tyrimo institucijų funkcijų vykdymo ir parengė siūlymus dėl baudžiamojo teisinio reguliavimo pakeitimo.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siekiama:

- gerinti ikiteisminio tyrimo valdyseną;
- efektyviau užtikrinti ikiteisminiame tyrime dalyvaujančių institucijų veiklą bei proceso dalyvių teises ir teisėtus interesus;
- išplėsti informacinių ir elektroninių technologijų naudojimą baudžiamajame procese;
- tobulinti ikiteisminio tyrimo proceso veiksmų ir sprendimų apskundimo teisinį reguliavimą;
- mažinti prielaidas vilkinti ikiteisminį tyrimą ir piktnaudžiauti procesinėmis ar kitomis teisėmis;
- plačiau taikyti praktikoje pasiteisinančias supaprastintas baudžiamojo proceso formas – sutrumpintą įrodymų tyrimą ir baudžiamąjį įsakymą;
- pakeisti baudžiamųjų bylų teisingumo taisykles, leisiančias sumažinti pirmosios instancijos teismų darbo krūvį ir plėtoti teisėjų specializaciją, užtikrinant efektyvesnį teisingumo vykdymą;
- nustatyti aiškesnę apeliacinių skundų, paduotų dėl pirmosios instancijos teismo nutarčių nutraukti baudžiamąją bylą perdavimo nagrinėti ir mišrių apeliacinės instancijos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus ir Civilinių bylų skyriaus trijų teisėjų kolegijos nutarčių sudarymo tvarkas;
- atlikti kitus susijusius baudžiamojo proceso įstatymo pakeitimus.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma nustatyti, kad Įstatymas įsigaliotų 2025 m. sausio 1 d.

Priėmus BPK projektą, turės būti atitinkamai peržiūrėti ir pakeisti:

- bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme taisyklės, patvirtintos Teismo pirmininko 2021 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-12;
- ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Generalinio prokuroro 2010 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. I-142 (su vėlesniais pakeitimais);

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Vidaus reikalų ministerijos, Generalinės prokuratūros ir Nacionalinės teismų administracijos 2012 m. rugsėjo 27 d. bendru įsakymu Nr. 1V-702/I-294/6P-101-(1.1), taip pat ir su jais susiję kiti poįstatyminiai teisės aktai.

Generalinis prokuroras peržiūrės, ir esant poreikiui, turės pakeisti:

- rekomendacijas dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, patvirtintas Generalinio prokuroro 2023 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. I-230;
- rekomendacijas dėl ikiteisminio tyrimo duomenų teikimo ir panaudojimo ne baudžiamojo persekiojimo tikslais ir ikiteisminio tyrimo duomenų apsaugos, patvirtintas Generalinio prokuroro 2017 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. I-279;
- rekomendacijas dėl apklausos garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis ikiteisminiame tyrime atlikimo ir įforminimo, patvirtintas Generalinio prokuroro 2016 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. I-116;
- aprašą dėl ikiteisminio tyrimo stebėjimo integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje tvarkos, patvirtintą Generalinio prokuroro 2021 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. I-124;
- rekomendacijas dėl proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga, patvirtintas Generalinio prokuroro 2018 m. vasario 14 įsakymu Nr. I-57);
- aprašą dėl Baudžiamosios bylos tvarkymo elektronine forma ikiteisminio tyrimo metu, patvirtintą Generalinio prokuroro 2022 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 1V-222/I-108.

Įstatymo projektu siūlomų baudžiamojo proceso kodekso straipsnių pakeitimai susiję su baudžiamojo proceso terminų skaičiavimo ir taikymo, proceso dalyvių duomenų, skundų nagrinėjimo tvarkos procesų ir kitais pakeitimais. Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimams atlikti reikalingos lėšos ir jų šaltinis nurodytas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projekto rengime dalyvavo Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Nacionalinė teismų administracija, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos Apeliacinis Teismas, Generalinė prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kriminalinės policijos biuras, Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, taip pat Teisėjų Taryba bei Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo projektas be pastabų suderintas su Nacionaline teismų administracija, Lietuvos Aukščiausiojo Teismu, Lietuvos Apeliaciniu Teismu, Generaline prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Policijos departamentu, Lietuvos kriminalinės policijos biuru, Vilniaus universiteto Teisės fakultetu. Vidaus reikalų ministerijos pastabos Įstatymo projektui suderintos darbo tvarka.

Derinimo pažyma parengta dėl Kauno apygardos teismo, Lietuvos advokatūros bei Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta. Lietuvos advokatūros pastabos ir pasiūlymai Įstatymo projektui papildomai aptarti ir įvertinti Vyriausybės kanceliarijoje vykusiame pasitarime.

Į 2024 m. birželio 25 d. tarpinstituciniame pasitarime Finansų ministerijos pateiktą siūlymą dėl lėšų šaltinio nurodymo atsižvelgta, papildytas Įstatymo projekto aiškinamasis raštas. Po šio tarpinstitucinio pasitarimo, Įstatymo projektas buvo papildomai pateiktas derinti Teisėjų Tarybai ir Advokatų tarybai. Teisėjų Taryba papildomai pateiktam derinti Įstatymo projektui pastabų ar pasiūlymų neturėjo, o Advokatų taryba pakartojo pastabas ir pasiūlymus, kurie jau buvo įvertinti derinimo pažymoje.

2024 m. liepos 16 d. tarpinstituciniame pasitarime Įstatymo projektas pakartotinai svarstytas, pastabų ir pasiūlymų nepateikta.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė Įstatymo projektui pastabų ir pasiūlymų neturi (2024 m. rugsėjo 11 d. išvada Nr. NV-2381).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymo projektas įtrauktas į teisės aktų projektų, kuriuos Seimui Vyriausybė pasiūlė įtraukti į Seimo 2024 m. rudens sesijos darbų programą, sąrašą, patvirtintą Vyriausybės 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutarimu Nr. 707.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas